

V Bruseli 29. novembra 2024
(OR. en)

16277/24

CLIMA 424
ENV 1160
ENER 583
TRANS 517
AGRI 843
ECOFIN 1444
COMPET 1167
IND 539
MI 986

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	6291/24 + ADD 1-6
Predmet:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Zabezpečenie našej budúcnosti – Cieľ Európy v oblasti klímy do roku 2040 a cesta ku klimatickej neutralite do roku 2050 budovaním udržateľnej, spravodlivej a prosperujúcej spoločnosti – výmena názorov

1. Predsedníctvo s cieľom usmerniť výmenu názorov na uvedenú tému na zasadnutí Rady (životné prostredie) 17. decembra 2024 pripravilo pripojenú poznámku a otázky pre ministrov.
2. Výbor stálych predstaviteľov sa vyzýva, aby vzal túto poznámku aj otázky predsedníctva na vedomie a postúpil ich Rade na účely tejto výmeny názorov.

**Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu
a sociálnemu výboru a Výboru regiónov**
**Zabezpečenie našej budúcnosti – Cieľ Európy v oblasti klímy do roku 2040
a cesta ku klimatickej neutralite do roku 2050 budovaním udržateľnej, spravodlivej
a prosperujúcej spoločnosti**

– výmena názorov –

Úvod

Komisia 6. februára 2024 uverejnila oznámenie s názvom Zabezpečenie našej budúcnosti – Cieľ Európy v oblasti klímy do roku 2040 a cesta ku klimatickej neutralite do roku 2050 budovaním udržateľnej, spravodlivej a prosperujúcej spoločnosti¹, v ktorom sa odporúča cieľ znížiť do roku 2040 čisté emisie skleníkových plynov o 90 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990. Cieľ do roku 2040 bude po jeho schválení predstavovať základ pre nový vnútroštátne stanovený príspevok (NDC) EÚ podľa Parížskej dohody, ktorý sa má oznámiť UNFCCC do roku 2025 pred konferenciou COP 30. Očakáva sa, že Komisia začiatkom roka 2025 predloží legislatívny návrh s cieľom zahrnúť cieľ v oblasti klímy do roku 2040 do európskeho právneho predpisu v oblasti klímy a včas navrhnúť príslušné odvetvové opatrenia. Z najnovších dôkazov vyplýva, že náklady spojené so zmenou klímy a nečinnosťou sú ešte zreteľnejšie, rovnako ako prínosy vyplývajúce z opatrení vrátane prínosov v oblasti energetickej bezpečnosti, s rozsiahlymi a významnými prínosmi zníženia našej závislosti od fosílnych palív.

Preskúmanie oznámenia Komisie a sprievodného posúdenia vplyvu sa začalo na zasadnutí pracovnej skupiny pre životné prostredie 12. februára 2024. Prvá diskusia o oznámení sa uskutočnila na zasadnutí Rady (životné prostredie) 25. marca 2024. Z diskusie vyplynulo, že stanovenie cieľa v oblasti klímy do roku 2040 má všeobecnú podporu a že delegácie sa vo všeobecnosti zhodli na základných podmienkach, ktoré sú v oznámení identifikované ako nevyhnutné na dosiahnutie takéhoto cieľa.

¹ 6291/24 + ADD 1 – 6.

Ministri počas diskusie na zasadnutí Rady (životné prostredie) 17. júna zdôraznili, že kľúčovými základnými podmienkami sú vykonávanie dohodnutého rámca v oblasti klímy a energetiky do roku 2030, zaistenie konkurencieschopnosti EÚ a zabezpečenie spravodlivej transformácie. Zdôraznili tiež, že je potrebné zabezpečiť predvídateľnosť a stabilnú trajektóriu vykonávania smerom ku klimatickej neutralite spolu s priaznivým regulačným a investičným rámcom. Z diskusie vyplynulo, že stanovenie cieľa EÚ v oblasti klímy do roku 2040 si vyžaduje komplexný, medziodvetvový a vyvážený prístup a dosiahnutie lepšieho súladu medzi politikami v oblasti klímy, energetiky, priemyslu a inými relevantnými politikami, aby sa zohľadnilo ich vzájomné pôsobenie a vzájomná závislosť. Ministri zdôraznili, že na zabezpečenie konkurencieschopnosti priemyslu EÚ sú potrebné okrem iného rovnaké podmienky na celom svete aj v rámci EÚ a dekarbonizácia odvetvia energetiky s posilnenými investíciami do inovačných čistých technológií.

Podobné úvahy sa uvádzajú v spoločnom pláne dekarbonizácie a konkurencieschopnosti, ktorý navrhol Mario Draghi vo svojej správe s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti (september 2024) s cieľom pomôcť čeliť výzvam dekarbonizácie a využiť príležitosti, ktoré prináša. Integrovaný prístup k dekarbonizácii a konkurencieschopnosti sa uvádza aj v poverovacích listoch predsedníčky Komisie určených dezignovaným komisárom. V Draghiho správe, ako aj v správe Enrica Lettu s názvom Oveľa viac než len trh (apríl 2024) sa zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné, aby EÚ v záujme splnenia svojich cieľov do roku 2030, ako aj všeobecného cieľa klimatickej neutrality, energetickej transformácie a integrácie jednotného trhu urýchlila inovácie a zelenú transformáciu.

V nadväznosti na predchádzajúce diskusie o oznámení Komisie, ktoré prebehli v Rade, sa rokovania na technickej úrovni počas maďarského predsedníctva zamerali na tri základné podmienky, ktoré ministri zdôraznili na júnovom zasadnutí Rady pre životné prostredie. Hlavné body, ktoré boli počas rokovaní vznesené, sú zhrnuté ďalej v texte.

Vykonávanie dohodnutého rámca v oblasti klímy a energetiky do roku 2030

Delegácie súhlasia s tým, že predpokladom dosiahnutia ambiciózneho cieľa v oblasti klímy do roku 2040 je vykonávanie balíka Fit for 55. Zdá sa, že doprava, poľnohospodárstvo, budovy, využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo (LULUCF) sú odvetviami, v ktorých väčšina členských štátov v súčasnosti čelí najväčším výzvam pri vykonávaní, a to aj pokiaľ ide o riešenie potrieb najzraniteľnejších osôb a zabezpečenie potrebných finančných zdrojov. Dekarbonizácia odvetví elektriny a priemyslu si rovnako bude vyžadovať značné investície, a to aj zo súkromného sektora. Niektoré delegácie uviedli, že na mobilizáciu súkromných investícií je potrebný regulačný rámec.

Viacere delegácie považovali lehoty na transpozíciu a vykonávanie právnych predpisov v rámci balíka Fit for 55 za veľmi prísne, a zdôraznili administratívne zaťaženie vyplývajúce z nových požiadaviek. Niekoľko delegácií spomenulo aj výzvy spojené so zavádzaním technológií odstraňovania a ukladania uhlíka, a to aj pokiaľ ide o zabezpečenie potrebného financovania. Pokiaľ ide o získané poznatky, zatiaľ čo delegácie sa vo všeobecnosti zasadzovali za to, aby sa pri navrhovaní rámca na obdobie po roku 2030 i naďalej uplatňoval prístup „balíka“ a zhodli sa na tom, že k úsiliu o dekarbonizáciu musia prispieť všetky odvetvia, niektoré delegácie vyzvali na väčšiu flexibilitu pri navrhovaní odvetvových cieľov s ohľadom na osobitosti členských štátov.

Zabezpečenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu

Za kľúčové faktory podporujúce európsku konkurencieschopnosť označili delegácie predvídateľnosť, regulačnú stabilitu a súdržný politický rámec. Niektoré delegácie zdôraznili, že dekarbonizácia je hnacou silou konkurencieschopnosti a má potenciál podporovať rast, odolnosť a pracovné miesta odolné voči budúcim zmenám. Niekoľko delegácií zdôraznilo, že v odvetví energetiky tkvie veľký potenciál na zvýšenie konkurencieschopnosti: niektoré delegácie zdôraznili ústrednú úlohu energie z obnoviteľných zdrojov v kombinácii so skladovaním, zatiaľ čo iné vyzdvihli zásadu technologickej neutrality a uznali úlohu jadrovej energie pri transformácii. Delegácie zdôraznili, že je potrebné zabezpečiť prístup k čistej a cenovo dostupnej energii, a to aj zlepšením infraštruktúry, modernizáciou siete a rozvojom prepojení, a tiež odstrániť prekážky brániace inováciám, znížiť byrokráciu a zjednodušiť postupy, napríklad pri vydávaní povolení. Niekoľko delegácií okrem toho poukázalo na potenciál technológií odstraňovania uhlíka a na potrebu urýchliť ich zavádzanie a zároveň dôkladne zvážiť spôsob, akým je odstraňovanie zahrnuté do rámca politiky v oblasti klímy. Niekoľko delegácií zdôraznilo, že veľký nevyužitý potenciál ponúka obehové hospodárstvo.

Delegácie zdôraznili, že kľúčovú úlohu zohráva investovanie do výskumu a inovácií a financovanie čistých technológií z verejných aj súkromných zdrojov. Niekoľko delegácií zdôraznilo, že pri podpore inovácií hrajú úlohu finančné nástroje EÚ, najmä Inovačný fond. Niektoré delegácie okrem toho upozornili na význam účinných pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci alebo verejného obstarávania. V súvislosti so zabezpečením spravodlivej hospodárskej súťaže a rovnakých podmienok na medzinárodnej úrovni viaceré delegácie zdôraznili význam mechanizmu uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM) a navrhli, aby sa zvážilo jeho zlepšenie a zároveň aby sa zabezpečila jeho zlučiteľnosť s príslušnými medzinárodnými pravidlami. Niektoré delegácie zdôraznili potrebu globálnych opatrení v oblasti klímy a v tejto súvislosti vyzvali na posilnenie diplomacie EÚ v oblasti klímy, najmä pokiaľ ide o osvetu a podporu v oblasti stanovovania cien uhlíka.

Zabezpečenie spravodlivej transformácie

Delegácie sa zhodli na tom, že je nevyhnutné zapojiť občanov, podniky, pracovníkov a všetky zainteresované strany a tiež spolupracovať s priemyslom, aby sa zabezpečilo ich zapojenie do zelenej transformácie. Zdôraznili dôležitú úlohu spolupráce medzi univerzitami a výskumnými centrami, vzdelávania a celoživotného vzdelávania, ako aj rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností, aby sa pracovná sila pripravila na zelenú transformáciu. Okrem toho zdôraznili význam osvetovej kampane a transparentnej komunikácie s občanmi a poskytovania vedecky podložených informácií verejnosti.

Takisto sa navrhlo, aby sa posúdil vplyv dekarbonizačných opatrení na zraniteľné časti spoločnosti. Uznalo sa, že je potrebné, aby sa v rámci zelenej transformácie podporovali najviac postihnuté zraniteľné skupiny, a viaceré delegácie uviedli, že financovanie prostredníctvom Sociálno-klimatického fondu má potenciál zlepšiť sociálnu spravodlivosť a malo by sa zachovať. Pripomenulo sa, že podporu možno poskytovať prostredníctvom politiky súdržnosti a ďalších fondov EÚ, ako je Fond na spravodlivú transformáciu a Európsky sociálny fond, ale že existuje priestor na zlepšenie dostupnosti informácií o týchto možnostiach. Okrem toho sa uznala dôležitosť opatrení zameraných na poskytovanie technickej podpory a výmenu najlepších postupov.

Nástroje na dekarbonizáciu

Delegácie rokovali aj o úlohe nástrojov na dekarbonizáciu a o úlohe stanovovania cien uhlíka pri dekarbonizácii priemyslu v období po roku 2030. Väčšina delegácií sa domnievala, že základným kameňom politiky v oblasti klímy v období do roku 2050 by mal byť i naďalej systém EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS), pričom mnohé z nich pripomenuli, že je potrebné kombinovať ho s účinným mechanizmom CBAM. Niekoľko delegácií zdôraznilo, že pokiaľ ide o ETS 2 (budovy, cestná doprava a ďalšie odvetvia), je potrebné venovať veľkú pozornosť účinnému využívaniu Sociálno-klimatického fondu prostredníctvom sociálno-klimatických plánov s cieľom chrániť zraniteľné domácnosti pred nadmernými cenami. Niektoré delegácie sa zasadzovali za rozšírenie ETS na ďalšie dodatočné odvetvia, ako je poľnohospodárstvo, spaľovanie odpadu alebo menšie námorné plavidlá, zatiaľ čo niektoré iné delegácie s takýmto ďalším rozšírením nesúhlasili.

Poukázalo sa však na to, že neexistuje jediné riešenie na dekarbonizáciu európskeho hospodárstva, a aby sa doplnili mechanizmy stanovovania cien uhlíka, delegácie navrhli napríklad rozšírenie obnoviteľných zdrojov energie, vývoj zeleného vodíka a iných nízkouhlíkových technológií a ďalšie opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti. Niekoľko delegácií tiež pripomenulo, že v budúcnosti bude čoraz viac narastať potreba technologického odstraňovania uhlíka a že by sa mali zaviesť stimuly na podporu jeho zavádzania.

Otázky pre ministrov:

V tejto súvislosti sa ministri vyzývajú, aby si vymenili názory na základe týchto otázok:

1. *Akými prostriedkami a v ktorých konkrétnych odvetviach v rámci balíka Fit for 55 by sa mohlo znížiť administratívne zaťaženie alebo zjednodušiť či zefektívniť požiadavky, aby bolo možné riešiť výzvy, ktorým čelia správne orgány a podniky v súvislosti s požiadavkami vyplývajúcimi z balíka Fit for 55 na jeho úspešné vykonávanie?*
 2. *Aký druh regulačného a investičného rámca by bol potrebný v období po roku 2030, aby sa zabezpečila potrebná predvídateľnosť a súdržnosť politik s cieľom podporiť konkurencieschopnosť európskych priemyselných odvetví a zároveň udržať cestu k dosiahnutiu klimateckej neutrality do roku 2050? Aké podporné opatrenia by boli potrebné na zabezpečenie spravodlivej transformácie?*
-